

Emma Kari vihr

Kirjallinen kysymys lapsen edun toteutumisesta turvapaikkamenettelyssä

Eduskunnan puhemiehelle

Suomea sitovat kansainväliset ja kansalliset säännökset velvoittavat lainsäätäjää ja hallintoviranomaisia turvaamaan lapsen edun turvapaikkamenettelyssä. YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaan lapsen etu on ensisijainen lapsia koskevissa asioissa. Myös ulkomaalaislaki velvoittaa kiinnittämään erityistä huomiota lapsen etuun lasta koskevassa päätöksenteossa.

On erittäin huolestuttavaa, että ylimmän laillisuusvalvojamme mukaan lapsen etu ei tällä hetkellä toteudu säännösten edellyttämällä tavalla hallituksen turvapaikkapolitiikassa. Apulaisoikeusasiamies on ratkaisuisissaan katsonut, ettei Maahanmuuttoviraston käytäntö turvapaikka-asioissa turvaa lasten oikeuksia. Hän painottaa, että viranomaisella on korostunut velvollisuus arvioida lapsen etua yksilöllisesti ja laaja-alaisesti. Tämä velvollisuus on tavallista painavampi turvapaikanhakijalasten asemassa, sillä he ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Maahanmuuttoviraston käytännöt ovat olleet näiden lain asettamien velvoitteiden vastaiset. Lapsen etu on huomioitu turvapaikkapäätöksissä hyvin puutteellisesti.

Maahanmuuttoviraston päätös aloittaa kristinuskoon kääntyneiden perheiden alle 12-vuotiaiden lasten kuuleminen ei turvaa lapsen oikeuksien toteutumista vaan on ongelmallinen. Lapsen uskonnosta päättävät hänen huoltajansa, minkä vuoksi on hyvin kyseenalaista, että kuulemiset rajataan lapsen uskoon eikä uloteta yleisesti lapsen oikeuksien kannalta merkityksellisiin asioihin.

Viranomaistoiminnan epäkohtien lisäksi hallitus on vaarantanut lapsen oikeuksia lainsäädännöllä. Erityisen ongelmallinen on lainmuutos, jolla on käytännössä rajoitettu turvapaikanhakijalasten asiantuntevaa oikeusapua turvapaikkamenettelyssä.

Perheenyhdistämisen toimeentuloedellytykset ja Maahanmuuttoviraston viimeaikainen päätöskäytäntö perheenyhdistämisasioissa vaarantavat YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksessa vahvistetun lapsen oikeuden säilyttää sukulaissuhteensa. Toimeentuloedellytyksen soveltaminen on erityisen kohtuutonta alaikäisinä yksintulleiden turvapaikanhakijoiden kohdalla. Lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaan lapsella on oikeus molempiin vanhempiinsa eikä lasta saa erottaa vanhemmistaan tahtonsa vastaisesti muuta kuin poikkeustapauksissa. Lapsella on oikeus perhe-elämän suojaan ja vanhempiensa hoivaan eikä elatusvelvollisuutta heistä.

Kirjallinen kysymys KK 285/2018 vp

Viranomaisten on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen oikeuksien toteutumiseen. Suomea sitovien kansainvälisten ja kansallisten säännösten mukaan alle 18-vuotiaat ovat viranomaisten erityissuojelun kohteena. On erittäin huolestuttavaa, että Suomi vaikuttaa kulkevan tässä päinvaltaiseen suuntaan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä varmistaakseen, että apulaisoikeusasiamiehen esittämät vakavat puutteet korjataan ja lapsen etu arvioidaan turvapaikkamenettelyssä lain edellyttämällä tavalla yksilöllisesti ja laaja-alaisesti ja

miten hallitus aikoo turvata kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa vahvistetun lapsen oikeuden sukulaissuhteidensa säilyttämiseen ja perhe-elämän kunnioitukseen?

Helsingissä 27.6.2018

Emma Kari vihr